18/09/2022

Κυριακή μετά την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού και εθνικό μνημόσυνο στο Παλαιομέτοχο

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Ταμασού και Ορεινής

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐας χοροστάτησε κατά τη διάρκεια του Όρθρου και προέστη της Θείας Λειτουργίας στον Ιερό Ναό Παναγίας Οδηγητρίας στο Παλαιομέτοχο, σήμερα Κυριακή μετά την Δεσποτική εορτή του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού.

Τον Πανιερώτατο πλαισίωναν οι Πανοσιολογιώτατοι Αρχιμανδρίτες Θεοτόκης Φαίδωνος και Δημητριανός Πέτσας, ο Οικονόμος Αγησίλαος Φιλή, ο Αρχιδιάκονος Ραφαήλ Μισιαούλης και ο Ιεροδιάκονος Αρσένιος Αθανασίου.

Στην ομιλία του ο Πανιερώτατος αναφέρθηκε στο νόημα της σημερινής Ευαγγελικής περικοπής και συγκεκριμένα τις τρεις βασικές προϋποθέσεις, που θέτει στον κάθε άνθρωπο, ο οποίος θέλει να ακολουθήσει το δρόμο του Χριστού, τον δρόμο τον ενάρετο, τον δρόμο της συνειδήσεως, που ξέρει να διακρίνει το δρόμο του καλού και του κακού. Ακολούθως, αναφέρθηκε στην αξία της ψυχής του κάθε ανθρώπου. « Τί γάρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐάν κερδήση τόν κόσμον ὅλον, καί ζημιωθῆ τήν ψυχήν αὐτοῦ;».

Στο τέλος της Θείας Λειτουργίας, ο Πανιερωτατος τέλεσε το εθνικό μνημόσυνο των απαγχονισθέντων υπό των Άγγλων κατά τον απελευθερωτικό αγώνα 1955 – 1959, Ανδρέα Παναγίδη, Στυλιανού

Μαυρομμάτη και Μιχαήλ Κουτσόφτα.

Τον επιμνημόσυνο λόγο εκφώνησε ο έντιμος Υπουργός Επικοινωνιών, Μεταφορών και Έργων κ. Γιάννης Καρούσος. Στο τέλος εψάλη ο Εθνικός Ύμνος.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας ακολούθησε τρισάγιο και κατάθεση στεφάνων στις προτομές των ηρώων, που βρίσκονται πλησίον του Ναού.

Παρέστησαν οι εκπρόσωποι των Αρχηγών της Αστυνομίας, της Εθνικής Φρουράς, και ΕΛΔΥΚ, οι Κοινοτάρχες Παλαιομετόχου και των γύρω περιοχών, εκπρόσωποι κομμάτων και αλλά οργανωμένα σύνολα.

Επιμνημόσυνος λόγος του Υπουργού Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων

Πανιερώτατε
Κύριοι Βουλευτές
ΚύριεΠρόεδρετηςκοινότητας
ΑγαπητοίΑγωνιστές
Εκπρόσωποι του Στρατού και της Αστυνομίας
Ελληνίδες και Έλληνες,
Ένα ήτο το σύνθημα: Λευτεριά ή θάνατος

Στο ξετύλιγμα της Ιστορίας, η πατρίδα μας, ο δοξασμένος Ελληνισμός, πολλές φουρτούνες πέρασε, αμέτρητες φορέςδοκιμάστηκε. Πολλές φορές, στην τρικυμία της ζωής, άγγιξε το χείλος του γκρεμού, όμως ποτέ δεν έπεσε, ποτέ δε βούλιαξε. Πάντα εύρισκε τη δύναμη να αναδύεται, να ανδρειώνεται, να θεριεύει και να καμακώνει το θεριό με το “καμάκι του ήλιου”.

Δεν ήταν πολλές οι φορές που αντικρίσαμε φάρους φωτός και ελπίδας. Ανάμεσά τους εξέχουν και υπερέχουν η 25η Μαρτίου 1821 και η 1η Απριλίου 1955. Η σκέψη κάθε Έλληνα σήμερα, διαβαίνει τις χρυσές σελίδες της ιστορίας, βυθίζεται μέσα στο αίμα της θυσίας των αγωνιστών του ‘55 και αντλεί το μαγικό, αθάνατο νερό του Ελληνισμού. Και η Λευτεριά ξεπηδά, σαν και πρώτα, απ’ τα κόκκαλα των Ελλήνων τα ιερά.

Αυτή η ασυμβίβαστη θέληση της γενιάς του ’21, έγινε ιερά παρακαταθήκη για τον κυπριακό Ελληνισμό, που θα πότιζε με το αίμα του το δέντρο της λευτεριάς. Που θα ζωντάνευε ξανά «Το θαύμα του κόσμου», όπως δίκαια ονομάστηκε το ‘21. Που ενέπνευσε τους αγωνιστές της ΕΟΚΑ όπως ο Μαυρομμάτης, Παναγίδης, ο Κουτσόφτας.

Η αναφορά μου σε αυτά τα ιερά τέρατα της ιστορίας, κάθε άλλο παρά τυχαία είναι. Οι δυο εποποιίες του 1821 και του 1955, αδιαμφισβήτητα αποτελούν δυο ιστορικούς σταθμούς άρρηκτα συνδεδεμένους μεταξύ τους. Καθώς, μετά από 130 χρόνια, αυτά τα ιερά τέρατα του ‘21 συνάντησαν τους ήρωες του Αγώνα της ΕΟΚΑ, συνάντησαν τον Στέλιο Μαυρομμάτη, τον Ανδρέα Παναγίδη, τον Μιχάλη Κουτσόφτα και τους υπόλοιπους αγωνιστές του Διγενή, οι οποίοι τήρησαν τον όρκο που έδωσαν και θυσιάστηκαν για την Πατρίδα, για την Ένωση, για τη Λευτεριά.

Επιτρέψτε μου να αναγνώσω ένα απόσπασμα από αυτόγραφη μαρτυρία του αρχηγού Διγενή για τον σκοπό του αγώνα της ΕΟΚΑ:

«Μπροστά στο Κυπριακό ολοκαύτωμα γονατίζω ευλαβικά, σαν απλός στρατιώτης.

Η σκέψεις μου στους ημίθεους του ‘21. Από τες πράξεις των αντλώ νέες δυνάμεις, υπομονήν, εμμονήν και εγκαρτέρησιν. Με τη δάδα αναμμένην από το φως των, βαδίζω μπροστά, εκεί που μου έταξε ο Θεός. Βαδίζω σταθερά προς το τέρμα, χωρίς να λυγίσω, χωρίς να υπολογίσω τες δυνάμεις του αντιπάλου, χωρίς να κοιτάξω πίσω. Οδηγός μου η Κύπρος, η οποία μου επιτάσσει: ΛΕΥΤΕΡΙΑ ή ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ».
Οι αιώνες, ναι, περνούν, και έχουν περάσει. Όμως η δύναμη της ελληνικής ψυχής παραμένει αναλλοίωτη.

Ελληνίδες και Έλληνες

Η πρώτη προκήρυξη της ΕΟΚΑ ανέφερε τα εξής:

«Αδελφοί Κύπριοι,

Με την βοήθειαν του Θεού, με πίστην εις τον τίμιον αγώνα μας, με την συμπαράστασην ολοκλήρου του Ελληνισμού και με την βοήθειαν των Κυπρίων, αναλαμβάνομεν τον αγώνα δια την αποτίναξιν του Αγγλικού Ζυγού, με σύνθημα εκείνο το οποίο μας κατέλειπαν οι πρόγονοί μας “Ή ταν ή επί τας”».

Όταν τον Αύγουστο του 1955 ο Βρετανός Κυβερνήτης της Κύπρου ζήτησε την παράδοση των αγωνιστών και τη διάλυση της ΕΟΚΑ, ο Αρχηγός Γεώργιος Γρίβας Διγενής του απάντησε με μία προκήρυξη στην οποία ανέφερε«Οι νικηταί δεν παραδίδονται». «Εις δύο ιστορικάςκαμπάς διά το ΕλληνικόνΕθνος, όταν ο ιταμός εισβολεύς εζήτησε την παράδοσιν των όπλων, έλαβεναπάντησιν: εις μεν τας Θερμοπύλας «ΜολώνΛαβέ», εις δε την Πίνδον «ΟΧΙ». Ως στρατιωτικός αρχηγός του μαχομένου κυπριακού λαού, απαντώ: ΜολώνΛαβέ! Παύσις του αγώνος δεν είναι δυνατή πριν επέλθη οριστική συμφωνία».

«Εις την ιταμήν απαίτησιν της αγγλικής κυβερνήσεως περί παραδόσεως, απαντώ: Παραμείνατε όλοι ακλόνητοι εις τας θέσεις σας, ως πραγματικοί ήρωες. Θα αγωνισθώμεν όλοι μέχρις εσχάτων, ως Έλληνες. Ο αγών μας δεν πρέπει να αμαυρωθεί, έστω και από μίαν λιποψυχίαν. Σύνθημά μας: Ελευθερία ή θάνατος!».

Και οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ, όπως ο Στέλιος Μαυρομμάτης,ο Ανδρέας Παναγίδης και ο ΜιχάληςΚουτσόφτας, αυτό έπραξαν, με θάρρος, με τόλμη, με τη μητέρα Ελλάδα στην ψυχή και στην καρδιάτους, μπήκαν στον Αγώνα και παρέμειναν πιστοί μέχρι το τέλος στον σκοπό και στα ιδανικά του Αγώνα, ποτέ δεν λύγισαν, ποτέ δεν σκέφτηκαν κάτι άλλο.

ΟιΉρωες μας,ήρωες λαϊκοί, μορφές ανδρών και ιερομαρτύρων, είχαν χαρακτηριστικά τα οποία δυστυχώς σήμερα είναι προς εξαφάνιση. Άξιο αναφοράς

είναι οι τελευταίες επικοινωνίες που είχαν με τους δικούς τους, που όποτε τις διαβάζω συγκινούμαι και κλαίω και ανατριχιάζω, αλλά ταυτοχρόνως θυμώνω και προβληματίζομαι για το γεγονός ότι μας λείπουν από τη σημερινή μας κοινωνία άτομα με τα χαρακτηριστικά των ηρώων μας, μετα χαρακτηριστικάτου Κουτσόφτα, του Μαυρομμάτη, του Παναγίδη, που δεν φοβήθηκαν και δεν δείλιασαν μπροστά στην αγχόνη.

Ο Ανδρέας Παναγίδης έγραφε «Αξιολάτρευτά μου παιδιά, πολυαγαπημένη μου γυναίκα, Χαίρετε. Αυτήν την στιγμήν που σας γράφω είναι Τρίτη, 10 η ώρα βράδυ. Ακριβώς πριν τρία λεπτά μας ειδοποίησαν ότι χαράματα της Παρασκευής 21.9.1956, θα εκτελεσθούμε. Ίσως, όταν διαβάζετε αυτό το γράμμα, εγώ να μην υπάρχω αναμεταξύ στους ζωντανούς.

Λατρευτά μου παιδιά, σας αφήνω για πάντα, στην τόσο νεαρή μου ηλικία. Στα 22 μου χρόνια πεθαίνω για χάρη μιας μεγάλης ιδέας. Σας εύχομαι, αγαπημένα μου παιδιά, να γινήτε καλοί Χριστιανοί και καλοί Έλληνες Κύπριοι. Ακολουθήστε πάντα τον δρόμο της αρετής. Να είσθε πάντα βέβαιοι ότι σας αγάπησα τόσο θερμά και με μια απέραντη πατρική αγάπη. Αλλά δυστυχώς σας αφήνω, χωρίς να σας δω να μεγαλώνετε, όπως το ονειρευόμουν».

Στον αδελφό του έγραφε, «...Περιμένουμε την ημέρα της εκτελέσεως σαν άγια ώρα της ελευθερίας. Μάθε ακόμα ότι ο Ζάκος και οι άλλοι πέθαναν με υπερηφάνεια. Τραγουδούσαν μισή ώρα πριν να εκτελεσθούν και την ώρα της εκτελέσεως φώναζαν υπέρ της Ελευθερίας», ενώ μόλις αντίκρισε τον Παρασκευά Χοιροπούλη, που πήγε να τον αποχαιρετήσει, του είπε, «Παρασκευά, δεν θέλω να μαραζώνεις διότι θα μας κρεμάσουν. (...) Θέλω να πεις ότι δεν χάσαμε το θάρρος μας, αλλά βαδίσαμε με το κεφάλι ψηλά προς την αγχόνην, διότι η Ελευθερία χρειάζεται θυσίας. Πεθαίνω μόνο για ένα σκοπό. Δεν θα δω την Κύπρον ελεύθερη, αλλά προσέφερα το αίμα μου για να την δουν οι νέες γενεές της Κύπρου ελεύθερη».

Ο Στέλιος Μαυρομμάτης έγραφε «Θέλω νὰ ξέρετε πὼς ὁ γιὸςκαὶἀδελφός σας πέθανε μὲτὸ χαμόγελο στὰ χείλη, γιατὶ κράτησε μέχρι τέλους τὸνἱερὸὅρκοποὺἔδωσενὰθυσιαστεῖ χάριν τῆςἐλευθερίαςτῆς Κύπρου».
Ενώ στο τελευταίο του γράμμα, έγραφε:

«Σεβαστοί μου γονείς, πολυαγαπημένες μου αδελφές και αδελφέ μου, Σας απευθύνω το τελευταίο μου γράμμα με την ελπίδα πως θα κατορθώσω να ρίξω λίγο βάλσαμο στην πονεμένη σας ψυχή. Τώρα που σας γράφω, ευρίσκομαι μέσα στο σκοτεινό κελί της φυλακής μου, περιμένοντας με θάρρος και υπομονή τον δήμιο να ‘ρθή να με οδηγήσει στον τόπο της εκτελέσεως. Αισθάνομαι τον εαυτό μου ισχυρόν και γαλήνιον, γιατί έχω τον Χριστό μέσα μου και είμαι βέβαιος πως θα με

βοηθήσει μέχρι τέλους.

Η τελευταία μου επιθυμία που ζητώ από σας είναι: Να σταθήτε ψύχραιμοι μέχρι τέλους και να προσεύχεστε για μένα. Δεν θέλω ούτε μοιρολόγια ούτε θρήνους, παρά μόνο να ευχαριστείτε και να δοξάζετε το Θεό που με αγάπησε και θέλησε να με πάρει κοντά του.

Θέλω να ξέρετε πως ο υιός και αδελφός σας πέθανε με το χαμόγελο στα χείλη, γιατί κράτησε μέχρι τέλους τον ιερόν όρκον που έδωσε να θυσιαστή χάριν της ελευθερίας της Κύπρου. Να είστε δε βέβαιοι πως γρήγορα θα ανατείλει το άστρον της Ελευθερίας και της δικαιοσύνης στο Νησί μας, τον ψυχρό δε και σκοτεινό χειμώνα των θλίψεων και δοκιμασιών θα επακολουθήσει η γλυκεία άνοιξης της γαλήνης και ευτυχίας. Θέλω να είστε υπερήφανοι γιατί ο υιός και αδελφός σας θυσιάστηκε για την κοινήν ελευθερία. Θυσιάστηκε γιατί θέλησε να χαρεί κι αυτός μαζί με όλους τους Έλληνες της Κύπρου το μεγαλύτερο δώρο που χάρισε ο Θεός στην ανθρωπότητα. Με αυτά, σεβαστοί μου γονείς και πολυαγαπημένες μου αδελφές και αδελφέ μου, κλείω το γράμμα μου και σας στέλνω τον τελευταίο θερμό μου ασπασμόν.

Σας γλυκοφιλώ
Ο υιός και αδελφός σας».

Ο Μιχαήλ Κουτσόφτας έγραφε στον αδερφό του: «Έχω το ίδιο θάρρος και την ψυχραιμία όπως και πριν. Αν ο Θεός το θελήση να δώσουμε το αίμα μας περιμένουμε εκείνη τη μέρα με υπερηφάνεια και ψηλά το κεφάλι. Μονάχα ο Πανάγαθος Θεός κυβερνά τη μοίρα μας. Έχουμε μονάχα τις ελπίδες μας στον Μεγάλον Θεό μας. Κι εσείς αδερφέ να έχετε θάρρος και ψυχραιμία. “Αν είναι να πεθάνουμε για την πατρίδα, Θεία είναι η Δάφνη. Μια φορά κανείς πεθαίνει

Ενώ στη μητέρα του αναφέρει
«Οι μόνες λέξεις που μπορούν ν’ ακούσουν από τα χείλη μας οι δυνάστες είναι αυτές Ελευθερία ή Θάνατος. Αυτές τις λέξεις τις έμαθαν και αυτοί οι τοίχοι των φυλακών». Και σε μια συνάντηση με τη μητέρα του της λέει «Μάνα, αν είσαι Ελληνίδα, μην κλάψεις, γιατί ο γιος σου δεν είναι για κλάματα. Ο γιος σου τραβάει για τη δόξα και την τιμή». Και η ηρώο- μάνα του απαντά «Είμαι υπερήφανη για σένα γιε μου. Σε γέννησα για την πατρίδα και σε δίνω στην πατρίδα».

Ελληνίδες και Έλληνες,

Αν εμείς σήμερα απολαμβάνουμε το ύψιστο αγαθό που λέγεται λευτεριά, αν η πατρίδα μας είναι ξανά δοξασμένη και τιμημένη, αυτό οφείλεται στην υπέροχη θυσία των προγόνων μας και των ηρώων μας όπως ο Μαυρομματης, ο Παναγίδης

και ο Κουτσόφτας.
Αλλά ας μη ξεχνάμε ποτέ ότι, το μεγάλο παρελθόν συνεπάγεται και μεγάλες ευθύνες. Παραλάβαμε μια δοξασμένη ιστορία. Είμαστε συνεχιστές μιας άφθαρτης παραδόσεως.

Ας φροντίσουμε λοιπόν να είμαστε άξιοι συνεχιστές του ένδοξου παρελθόντος μας. Το θάρρος και η ανδρεία των ηρώων μας, ας γίνουν οι οδηγοί που θα κατευθύνουν τις πράξεις μας και ας φροντίζουμε πάντα, όχι μόνο να μην προδώσουμε και να μη μολύνουμε το υπέροχο παρελθόν μας, αλλά να στολίσουμε με νέες δάφνες τη δόξα της πατρίδας μας και να προσθέσουμε νέες σελίδες στην ιστορία της.

Η εποποιία του 1955 και η θυσία των ηρώων που μνημονεύουμε σήμερα πρέπει να είναι φάρος φωτός σε κάθε Έλλην, ο οποίος πρέπει να αντλεί τα σωστά διδάγματα. Η αυτοθυσία και η προσήλωση των παλικαριών του αρχηγού Διγενή στη Λευτεριά, επιβάλλεται να γίνουν τα ιδανικά και της δικής μας γενιάς. Αποτελεί αδήριτη ανάγκη να βρισκόμαστε καθημερινά στις επάλξεις ενάντια στην κατοχή.

Είναι ηλίου φαεινότερο, πως τα λόγια δεν μπορούν ούτε κατά το ελάχιστο να σκιαγραφήσουν το μέγεθος της θυσίας τους. Μιας θυσίας, η οποία διαχρονικά θυμίζει, ειδικότερα στον κυπριακό ελληνισμό, πως η Ελευθερία και η Πατρίδα είναι ιδανικά αδιαπραγμάτευτα.

Το κουπί του αγώνα το τράβηξαν όλοι, όπου με ενθουσιασμό, με αυτοθυσία και πίστη στα ελληνοχριστιανικά ιδανικά, έδωσαν την άνιση μάχη. Επιβάλλεται πλέον, ο κυπριακός ελληνισμός να αφουγκραστεί τα μηνύματα των καιρών και, ακολουθώντας το μονοπάτι το οποίο έχει χαράξει η ανιδιοτέλεια και η πίστη στο καθήκον, να γίνει αρωγός στον αγώνα για δικαίωση.

Τώρα είναι η ώρα, να πάρουμε μια σταγόνα από το αίμα τους να καθαρίσουμε το δικό μας.

Αυτός θα είναι ο φόρος τιμής και το θυμίαμα της ευγνωμοσύνης για τη μεγάλη σας θυσία, αθάνατοι ήρωες. Όποιος δε θέλει να είναι δούλος, όποιος αγωνίζεται για λευτεριά και δικαιοσύνη, όποιος θέλει να ζει ελεύθερα στην πατρίδα του, έντιμος και αξιοπρεπής, οφείλει να αγωνιστεί από τις δικές του επάλξεις. Όλοι και όλες έχουμε την υποχρέωση να φυλάμε τις δικές μας Θερμοπύλες. Αυτό τουλάχιστον μας διδάσκει η μακραίωνη ιστορία του έθνους μας.

Διαφορετικά: “Όσοι το χάλκεον χέρι βαρύ του φόβου αισθάνονται, ζυγόν δουλείας ας έχωσι. Θέλει αρετήν και τόλμην η ελευθερία.”

Αιωνία η Μνήμη των Ηρώων μας.